

ΜΕΤΑΞΥ ΜΥΘΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αιακός, ο γενάρχης των Αιακιδών

Οι απαρχές της οικογένειας του Αχιλλέα, δηλαδή των Αιακιδών ανάγονται, στην προϊστορία και στον Αιακό, που ήταν ο προπάτορας της γενιάς. Ο Αιακός έλκει την καταγωγή του από δύο πολύ σημαντικές προσωπικότητες, για τον ελληνικό χώρο.

Ευαγγελία Δημοπούλου
Ιστορικός - Αρχαιολόγος

τηκε την Ενδηίδα που ήταν κόρη του κένταυρου Χείρωνα ή του Σκείρωνα με την οποία απέκτησε δύο γιούς τον Πηλέα, πατέρα του Αχιλλέα και τον Τηλαμώνα πατέρα του Αιάντα, βέβαια μια άλλη παράδοση θέλει τους δύο ήρωες να είναι απλά φίλοι και όχι αδέρφια.

Ο Αιακός από τη δεύτερη γυναίκα του, την Νηρηίδα Ψαμάθη απέκτησε έναν τρίτο γιό, τον Φώκο.

Ο Φώκος ήταν πρωταθλητής και καλύτερος σε όλα τα αθλήματα από τα αδέρφια του Τηλαμώνα και Πηλέα, με αποτέλεσμα να τον φθονούν.

Ο Τηλαμώνας σκότωσε τον Φώκο, κατά την διάρκεια της εξάσκησης του στον δίσκο και οι κάτοικοι της Αίγινας θεώρησαν ότι το έκανε από φθόνο, ενώ ο ίδιος ισχυριζόταν πως η πράξη του δεν είχε δόλο.

Παρά τις προσπάθειες του Τηλαμώνα να πει τι πραγματικά έγινε -σύμφωνα πάντα με τη δική του εκδοχή- οι συμπολίτες του δεν τον πίστεψαν.

Άλλη μια εκδοχή θέλει την Ενδηίδα, την προηγούμενη σύζυγο του Αιακού, να ενορ-

Παπούς του ήταν ο ποταμός Ασωπός, ο οποίος είχε αρκετές κόρες - νύμφες απ' όπου έλαβαν και τα ονόματά τους αρκετές πόλεις. Ανάμεσα σε αυτές ήταν και η νύμφη Αίγινα που ενώθηκε ερωτικά με τον Δία, βασιλιά των θεών. Ο Δίας κατά την προσφιλή του τακτική μεταμορφώθηκε, εδώ σε αετό, έκλεψε την Αίγινα και την μετέφερε στο νησί Οινώνη, που μετονομάστηκε Αίγινα, προς τιμήν της νύμφης, όπως αναφέρει ο περιηγητής και γεωγράφος, Πausanias, ενώ καρπός της ένωσης αυτής ήταν ο Αιακός.

Ο ήσος του γενάρχη των Αιακιδών ήταν οι Μυρμιδόνες, οι τρομεροί πολεμιστές και πιστοί ακόλουθοι του Αχιλλέα που στην Τροία σπέρναν τον θάνατο στους Τρώες.

Ραδάμανθς, Μίνως, και Αιακός, οι τρεις αρχαίοι βασιλείς - δικαστές του Κάτω Κόσμου

Η δημιουργία του ήσου αυτού ήταν υπέρκοση, αφού προήλθαν από τη μεταμόρφωση μυρμηγκιών σε ανθρώπους με τη θαυματουργή βέβαια παρέμβαση του Δία, ενώ οι εκδοχές που σχετίζονται με τη δημιουργία του ήσου των Μυρμιδόνων είναι δύο.

Η πρώτη θέλει τον Αιακό να είναι μόνος του στο νησί της Αίγινας και ψάχνοντας παρέα είδε πάνω στον κορμό ενός δένδρου αμέτρητα μυρμηγκία. Έτσι, παρακάλεσε τον πατέρα του, τον Δία να του στείλει τόσους ανθρώπους σε αυτό το νησί, όσα ήταν και τα μυρμηγκία που έβλεπε. Ο Δίας, ακούγοντας την παράκληση του γιου του, μεταμόρφωσε τα μυρμηγκία σε ανθρώπους που, σύμφωνα με την παράδοση, ονομάστηκαν Μυρμιδόνες.

Η άλλη εκδοχή αναφέρει πως η Ήρα, για να εκδικηθεί το Δία και την Αίγινα, έστειλε στο νησί του Αιακού τρία πελώρια φίδια, με αποτέλεσμα το νερό της Αίγινας να δηλητηριασθεί και όλοι οι κάτοικοι να χάσουν τη ζωή τους. Ο Αιακός απειλησμένος παρακάλεσε τον πατέρα του να μεταμορφώσει τα μυρμηγκία που είδε σε μια βελανιδιά, σε ανθρώπους.

Ο πρώτος βασιλιάς της Αίγινας παντρεύ-

τηκε την Ενδηίδα που ήταν κόρη του κένταυρου Χείρωνα ή του Σκείρωνα με την οποία απέκτησε δύο γιούς τον Πηλέα, πατέρα του Αχιλλέα και τον Τηλαμώνα πατέρα του Αιάντα, βέβαια μια άλλη παράδοση θέλει τους δύο ήρωες να είναι απλά φίλοι και όχι αδέρφια.

Ο Αιακός, αγαπούσε πάρα πολύ τους γιούς του, αλλά ως δίκαιος βασιλιάς, τους εξόρισε από την Αίγινα προς κατευνασμό των δύσπιστων πολιτών της.

Έτσι, ο Πηλέας κατέφυγε στη Φθία μαζί με πολλούς από τους Μυρμιδόνες και ίδρυσε το κράτος των Μυρμιδόνων, ή όπως είναι πιο γνωστό το βασίλειο της Φθίας, ενώ ο Τηλαμώνας πήγε στη Σαλαμίνα, όπου και έγινε βασιλιάς.

Ο Τηλαμώνας όμως ένα βράδυ ξαναγύρισε κρυφά στο νησί και έκτισε τάφο για τον αδικοχαμένο αδελφό του ενώ, ύστερα θέλησε να απολογηθεί και να ζητήσει συγνώμη από τον πατέρα του.

Ο Αιακός δεν του επέτρεψε να βγει στη στεριά, κι αυτός κατασκεύασε ένα ανάκωμα στο λιμάνι και από εκεί απολογήθηκε, ο πατέρας όμως του δεν βρήκε επαρκή την απολογία του και δεν θέλησε να τον αθώωσε.

Τέλος, τα παιδιά του Φώκου εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Παρνασσού και από τότε η περιοχή ονομάστηκε Φωκίδα.

Η ΠΗΓΗ ΣΚΑΣΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΑΤΕΙΑ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας • Email: pgdimakis@gmail.com

Ορεινός όγκος, τής άνωθεν τής Ελατείας, οροσειράς τού Καλλιδρόμου, λόγω τής υδροφορίας της, χαρακτηρίζεται και αποτυπώνεται, στους γεωγραφικούς χάρτες, από τα λιμνία, τούς χειμάρρους, ποταμίσκους, πηγές, πού εκβάλλουν σε ποταμούς, λίμνες και θάλασσες.

Συγχρόνως όμως, δημιουργούν, συντηρούν και τήν μοναδική χλωρίδα τής περιοχής, όπως και τήν πανίδα, παρά τα γνωστά προβλήματα τών βιοτόπων σήμερα. Το ζωογόνο ύδωρ, τροφοδοτεί και ανασταίνει και με τήν πνοή του, ακόμα και τα ξηρόφυτα, πού επιζούν, στα πετροβούνια, σταχτιά και σπάνια, απ' τήν αβροχιά.

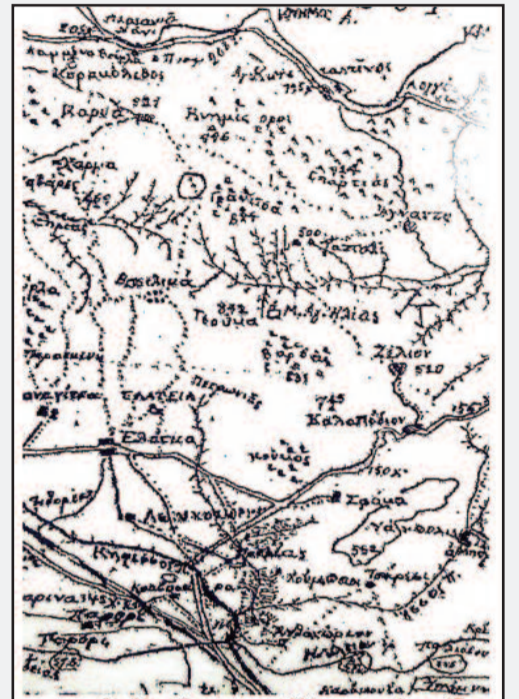
Οι παλαιότεροι αγροδίαιτοι, υλοτόμοι, βοσκοί και αγρότες, ήσαν εξαρτημένοι, από τα αναβρυτά ύδατα, γνώριζαν τα σημεία, πολύ καλά τούς αμπλάδες, τα κρυφονέρις, τις πηγές και θεωρούσαν θείο δώρο, το δροσερό νεράκι, πού τούς χάριζε, η Θεία Πρόνοια, στα μεσοδιαστήματα και στις διαδρομές.

Μάλιστα τούς έδιναν, πολλές φορές ευφάνταστα ονόματα, άλλοτε περίεργα, άλλοτε παράξενα και πολλές φορές αξιοπρόσεκτα, στήν προσεκτική προσέγγιση τους, μέσα σε μύθους πανάρχαιους, δυσδιάκριτους, σήμερα, με τήν απομάκρυνση, από τήν υπαίθρια ζωή, αλλά και τα φυσικά φαινόμενα, πού οι παλαιοί κάτοικοι, θεωρούσαν άξια τιμών και προσοχής, πού σ' τον τώ χρόνω εξέπεσαν, για λόγους σεμνοτυφίας και μεταμφίστηκαν, στήν τρέχουσα ομιλία τής Χώρας τής Ελατείας.

Η παλαιά ταχυδρομική οδός, φωτό 1 με τον έφιππο ταχυδρόμο, Θηβών-Λεβαδείας- Ελατείας, μέσω τού Σβαρνια και τής Μακριάς Ράχης, κατέληγε στις Θερμοπύλες- Λαμία, αλλά είχε προσδιορισμένες αρχαίες στάσεις, μεταξύ τών οποίων, στήν υπερυψωμένη παρειά, αριστερά τής οδού, τήν πηγή, μετά τήν Στενή, τήν Λίθθαροκ'μούλα και τήν Αρνόβρυστη πού οι κάτοικοι ονόμαζαν Μ' νάκι και οι πιο σεμνοί ΣΚΑΣΜΕΝΗ. (Φωτό 1 - 2). Η ονομασία αυτή, υπάρχει και στο λιβάδι τής Σφάκας και σήμερα, σε ανάλογη τοποθεσία και σχήμα.

Πρόκειται για μία αείρρητη πηγή, με ιδιαίτερο σχήμα εκροής, από το βραχώδες έξαρμα, με διακριτή δήλωση φύλου, πού περιβάλλεται από πυκνή, μακία μεσογειακή βλάστηση, σκίνων, κουμαριών, ενώ δύο καμπύλοι χωματόλοφοι, τα Δοκάνια, ως λαγόνες, δημιουργούν τα καλοκαίρια, μία ευχάριστη ευδία και πνοή δροσιάς, πού απολαύσαμε, πολλές φορές, με υπαίθριο κοντοσούβλι και τις λαϊκές, χυμώδεις αφηγήσεις, τού μακαρίτη Γερο Φαρδέλα, σχετικές με τήν πηγή αυτή.

Φαίνεται όμως, ότι μερικοί πού διαφωνούν, για τα έργα, όπως η Φύση εμπνέεται και τα δημιουργεί, κατέστρεψαν τμήμα τού συνόλου. Όσοι όμως εκ τών αναγνωστών, αρέσκονται στα Ελληνικά Μυθολογήματα, Ουρανογραφικά αφηγήματα, ας ανατρέξουν στήν μυθική διάσταση, τού αστερισμού, τής Κασσιόπης φωτο 4, τού Περασέα, τής Ανδρομέδας κ.λ.π. πού οι απώτατοι πρόγονοι μας, διάβαζαν στον Ουράνιο κόσμο, έβλεπαν δε, αυτή τήν πηγή, ως ένθρονη γυναίκα... και όχι τα φαύλα, αλλά τα κρείττω και τιμούσαν ανεγύθριαστα και άνετα τήν πηγή τής Ζωής, είτε στον αντίχειρα, είτε στο Mons Veneris, είτε στήν ουράνια Κασσιόπη, ακόμη και μέγιστοι καλλιτέχνες στήν ζωγραφική τέχνη..

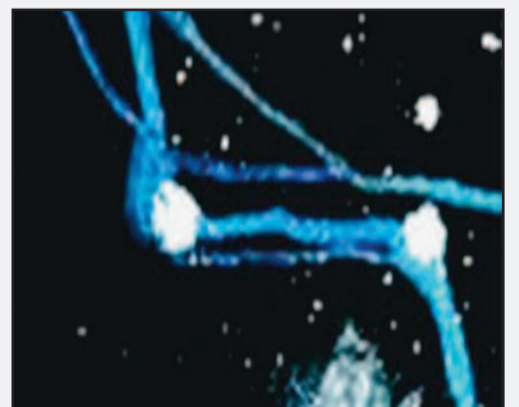
φωτο 1 Χειρόγραφος Χάρτης Λοκρίδος 1935. Σύλλογος Λοκρών Οδ. Ανδρούτσος

φωτο 2. Η πηγή ΣΚΑΣΜΕΝΗ τώρα

φωτο 3. Νεολιθικό ειδώλιο με διακριτή εγχάρακτη δήλωση φύλου

Φώτο 4. Ο Αστερισμός τής Κασσιόπης με το δηλωτικό Δ.